

طرح افزایش ظرفیت
حقوق بشری

حقوق سازمان‌های بین‌المللی سازمان جهانی بهداشت (WHO)

و

حقوق سلامت

پژوهشگر
دکتر بهزاد نجفی

www.ketab.ir

با نظارت علمی:

موسسه مطالعات و مشاوره حقوقی وکلای ایران زمین

سرشناسه : نجفی، بهزاد، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام‌پدیدآور : سازمان جهانی بهداشت (WHO) و حقوق سلامت /
پژوهشگر بهزاد نجفی؛ با نظارت علمی مؤسسه
مطالعات و مشاوره حقوقی وکلای ایران زمین.
مشخصات نشر : تهران: نشر میزان، ۱۳۹۲
مشخصات ظاهری : ۶۲۴ ص.
شابک : 978-964-511-385-6
وضعیت فهرست‌نویسی : فیا
موضوع : سازمان بهداشت جهانی
موضوع : World health Organization
موضوع : بهداشت همگانی، قوانین و مقررات بین‌المللی
موضوع : بهداشت جهانی
رده‌بندی کنگره : ۲س۳/ن۳/۳۵۷۱ K
رده‌بندی دیوید : ۳۴۴/۰۴
شماره کتابشناسی ملی : ۲۶۵۴۶۴

۵۸۶

نشر میزان

سازمان جهانی بهداشت (WHO) و حقوق سلامت
ناظر علمی: مؤسسه مطالعات و مشاوره حقوقی وکلای ایران زمین

دکتر بهزاد نجفی

چاپ اول: بهار ۱۳۹۲

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شماره: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۱-۳۸۵-۶

دفتر مرکزی: خ شهید بهشتی، بعد از تقاطع سهروردی، خ کاووسی‌فر، کوچه نکبسا، پلاک ۳۲، تلفن ۸۸۵۴۹۱۳۱
فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخررازی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰
واحد پخش و فروش: خیابان سمیه، بین مفتوح و فرصت، پلاک ۱۰۴، تلفن ۸۸۳۴۹۵۲۹-۳۱
پست الکترونیکی: mizannasher@yahoo.com وب سایت: www.mizan-law.ir
موسسه وکلای ایران زمین: میرداماد، میدان مادر، خ بهروز، خ چهارم، پلاک ۸، طبقه ۴، واحد ۷، تلفن: ۲۲۲۷۷۷۵۸

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۲۰	سخن ناظر علمی
۲۱	پیشگفتار
۲۲	ارزش‌های محوری مشارکت در سلامت جهانی
۲۴	ارتقای امید به زندگی
۲۵	اهداف سلامت هزاره راهی به سوی آینده

فصل اول: اهداف توسعه هزاره و سازمان جهانی بهداشت

۳۴	مقدمه
۳۸	اهداف توسعه هزاره و سازمان جهانی بهداشت
۴۷	سازمان‌های منطقه‌ای و نهادهای توسعه‌ای: تقویت ادغام و همکاری‌های منطقه‌ای
۴۸	جامعه مدنی: ایفای نقشی بیشتر در سیاستگذاری‌ها و کاهش فقر
۵۰	ارزش‌های مشترک در بیانیه هزاره و اهداف توسعه هزاره
۵۱	اهداف توسعه هزاره و زیربناهای توسعه انسانی
۵۲	اهداف توسعه هزاره و حقوق بشر

فصل دوم: ساختار مدیریتی، سازمان‌های بین‌المللی و سازمان جهانی بهداشت

۶۴	تعریف و ویژگی‌های سازمان‌های بین‌المللی
۶۷	خصوصیات آزادی مشارکت و همکاری در سازمان بین‌المللی
۶۸	طبقه‌بندی سازمان‌های بین‌المللی

سازمان‌های بین‌المللی اجتماع گروهی از کشورهاست که به منظور تحقق هدفهای معین و مشترک در زمینه‌های مختلف (اقتصادی، سیاسی، بهداشتی و غیره) با یکدیگر همکاری می‌کنند. البته سازمان‌های بین‌المللی خود نیز می‌توانند در زمره مؤسسات یک سازمان بین‌المللی جدید باشند.

مبنای تشکیل یک سازمان بین‌المللی «معاهده مؤسس» است که به منزله اساسنامه سازمان می‌باشد و در واقع، کشورها با انعقاد چنین معاهده‌ای، تمایل و اراده خود را به همکاری منظم در محدوده مشخص ابراز می‌دارند. خصوصیات بارز سازمان‌های بین‌المللی عبارتند از: دارا بودن استقلال و شخصیت حقوقی بین‌المللی جدا از کشورهای عضو، دائمی بودن یا دارا بودن دوام و استمرار و بالاخره داشتن تشکیلات و ارکان منظم.

سازمان‌های بین‌المللی از تابعان یا موضوعات حقوق بین‌الملل بوده و امروزه سازمان‌های بین‌الدول دارای خصوصیات هستند که آنها را از سازمان‌های غیردولتی متمایز می‌کند. جدا از ویژگیهای عمومی و مشترک سازمان‌های بین‌الدول، هر گروهی از آنها نیز دارای خصوصیات خاص است.

تحول سازمان‌های بین‌المللی در جهان امروز، پیش از آنکه ناشی از جاذبه‌های فلسفی یا ایدئولوژیکی مفهوم «دولت جهانی» باشد، واکنشی برانگیخته از نیاز آشکار جامعه بین‌المللی به وجود این سازمان‌ها بر اثر گسترش روابط بین کشورها بوده است. رشد روابط بین‌المللی، به معنای افزایش حجم روابط میان انسانها، همواره به عنوان یکی از مشخصات بارز جوامع متمدن شناخته شده است، به عبارت دیگر در جوامع مزبور، پیشرفت‌های حاصل شده در نحوه برقراری ارتباطات به همراه اشتیاق افراد جامعه برای انجام معاملات تجاری، زمینه‌ای از روابط میان مردم کشورهای گوناگون را پدید آورد که نهایتاً برقراری نظم را در این روابط، از طریق اعمال روش‌های نهادی و سازمانی ایجاب نمود. مسؤولیت بین‌المللی یکی از مهمترین و اساسی‌ترین نهادهای حقوق بین‌المللی است، زیرا اصولاً هرگونه تعهد حقوق بین‌المللی که از سوی تابعان حقوق بین‌الملل نادیده انگاشته و نقض شود، بلافاصله موضوع مسؤولیت بین‌المللی

آن‌ها پیش می‌آید. اهمیت و جایگاه مسؤلیت در جامعه بین‌المللی به مراتب بیش از جامعه داخلی است، چرا که جامعه بین‌المللی محیطی است که کشورها بر اساس حاکمیت‌شان آزادانه تصمیم می‌گیرند و این امر به طریق اولی به آزادی برابر با سایر کشورها برخورد پیدا می‌کند. مسؤلیت بین‌المللی به عنوان سازوکار قانونمند، اساسی و ضروری روابط متقابل کشورها و سازمان‌های بین‌المللی است.

امروزه هر قدر به نهاد مسؤلیت بین‌المللی ارجح نهاده و قواعد و فنون آن بهتر شناسانده شود و در راه توسعه و تحول نظام حقوقی مسؤلیت بین‌المللی گام برداشته شود، زمینه اجرای بهتر و مؤثرتر مقررات حقوق بین‌الملل فراهم می‌گردد. بنابراین مسؤلیت بین‌المللی را می‌توان ضمانت اجرای صلاحیت در حقوق بین‌الملل دانست. منطقی وجودی مسؤلیت، ناشی از این عقیده عمومی است که قدرت بدون مسؤلیت وجود ندارد.

البته به جز کشورها، سازمان‌های بین‌المللی نیز به اقتضای شخصیت حقوقی که دارند می‌توانند از قواعد ناظر بر مسؤلیت بین‌المللی برخوردار شوند. مثلاً یک سازمان بین‌المللی جهانی یا منطقه‌ای ممکن است به کشور یا اتباع آن خسارت وارد کند. یا اینکه برعکس، بر اثر عمل خلاف یک کشور یا اتباع آن به یک سازمان بین‌المللی خسارت وارد آید. وضع سومی نیز قابل تصور است. به این نحو که سازمان بین‌المللی به سازمان بین‌المللی دیگری خسارت بزند. در تمام این موارد، اختلاف بین‌المللی پدیدار می‌شود. بنابراین نمی‌توان گفت مسؤلیت بین‌المللی منحصرأ به رابطه کشور با کشور است. خلاصه اینکه مسؤلیت بین‌المللی به مثابه یک نهاد حقوقی بین‌المللی، عبارت است از الزام به جبران خسارت (مادی یا معنوی) وارده بر موضوعات یا تابعان حقوق بین‌الملل که این خسارت باید ناشی از عمل یا خودداری از عمل غیرمشروع و مخالف حقوق بین‌الملل یکی از موضوعات یا تابعان حقوق بین‌الملل باشد. البته در طرح مواد راجع به مسؤلیت، عنصر خسارت از عناصر تشکیل دهنده مسؤلیت حذف شده است. اما این به معنی نادیده انگاشتن عنصر خسارت در مسؤلیت نمی‌باشد، زیرا عمل خلاف حقوق بین‌الملل در هر صورت منجر به خسارت خواهد گردید. کمیسیون حقوق بین‌الملل برای اولین بار در طرح مواد راجع به مسؤلیت، میان اعمال مخالف حقوق بین‌الملل از حیث ماهیت و شمول تعهدات نقض شده، تفکیک قائل شده است.